

**ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ТЕМАТИКИ ДОСЛІДЖЕНЬ АСПІРАНТІВ НАПРЯМУ (ТЕМАТИЦІ) ДОСЛІДЖЕНЬ
НАУКОВИХ КЕРІВНИКІВ**

ПІБ наукового керівника	Напрямок (тематика) досліджень; тема дисертації/ дисертацій; публікації за останні 5 років (назва, ключові слова)	ПІБ аспіранта	Тема дисертації; публікації (назви, ключові слова)
<p>Житков Олександр Анатолійович, д.і.н., доцент, доцент кафедри історії України та всесвітньої історії</p>	<p>Напрямок (тематика) досліджень: Соціальна історія України ХХ століття; історія Визвольних змагань 1917–1921 рр.; соціально-політичні рухи; історіографія історії України. Тема дисертації/ дисертацій: 1. Проблема союзу робітничого класу й селянства у стратегії й тактиці ліворевольційних сил України 1917–1920 рр. (Історіографія): дис. ... канд. іст. наук. 07.00.01 Одеса, 1991. 216 с. 2. Аграрне питання та земельні реформи в Україні доби Визвольних змагань (1917 – 1921 рр.): історіографія : дис. ... д-ра. історич. наук : 07.00.06. Київ, 2018. 551 с. Основні публікації. 1. Історія держави і права зарубіжних країн. Курс лекцій / В.М. Щербатюк (кер. авт. кол.), Ю.В. Сокур (відп. секр.), Є.С. Дурнов, О.А. Житков, Ю.В. Кривицький та ін.; за ред. В.М. Щербатюка. – Київ : Видавництво «Фенікс», 2021. – 536 с. Ключові слова: Історія права, історія державності, соціально- економічні реформи. 2. Житков О.А. Формування суспільно-політичних поглядів українського кооператора Миколи Левитського в період 1890- х – початку 1900-х років. Літопис Волині: всеукраїнський</p>	<p>Бойко Руслан Миколайович</p> <p align="center">ІІІ курс</p>	<p>Тема дисертації: Суспільно-політична та громадська діяльність М.В.Левитського (1859 – 1936 роки) Публікації: 1. Бойко Р. Архівна спадщина Миколи Левитського (1859–1936). Збірник матеріалів першої регіональної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених: «Пріоритетні напрямки розвитку гуманітарних наук та методик їх навчання у закладах вищої освіти України». Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. С. 168 – 170. Ключові слова: «артільний батько», Єлисаветградський повіт, Левитський М., кооперативи, реформи. 2. Бойко Руслан. Микола Левитський: становлення поглядів «артільного батька». «Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії: Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції з нагоди 165-ї річниці від дня народження Миколи Левитського, 16–17 травня 2024 року. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. С. 99 – 101. Ключові слова: «артільний батько», Златопільська гімназія, аграрний соціалізм, кооперативний рух. 3. Бойко Руслан. Вплив історико-культурного середовища України на формування світогляду Миколи Левитського. Друга Всеукраїнська наукова конференція «Борисенківські читання» 22 листопада 2024 року. Київ, 2024. С. 94–107. Ключові слова: історична особистість, світогляд, суспільно-політичні погляди, Микола Левитський, громадська діяльність Миколи Левитського, громадський та</p>

<p>науковий часопис. 2020. № 22. С. 25–30. Ключові слова: Микола Васильович Левитський, громадська справа, українофіли, селянство, виробнича кооперація, кооперативна діяльність, м. Златопіль, м. Єлисаветград, Херсонська губернія, Російська імперія. DOI: https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.22.03</p> <p>3. Yurii Mytrofanenko, Oleksandr Zhytkov, Nina Doroshchuk Socio-economic relations in Central Ukraine on the threshold of and during the Ukrainian revolution (1881–1922): the agrarian question. Baltic Journal of Economic Studies Vol. 9 No. 3 (2023). S. 151–161. Ключові слова: економіка, сільське господарство, реформа, селянство, кооперація, нова економічна політика, повстання, Центральна Україна DOI: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-3-151-161 (WOS);</p> <p>4. Julia Kharchenko, Serhii Kharchenko, Eduard Kliuienko, Oleksandr Zhytkov Resiliencia comunitaria y conocimiento situado. Estrategias educativas para la transición socioecológica en el siglo XXI. Interacción y perspectiva Revista de Trabajo Social. pp 201002Z43506Vol. 15 (3): 928 - 942 pp, 2025. Ключові слова: стійкість громади, ситуативне знання, освітні стратегії, соціально-екологічний перехід, критична соціальна теорія. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16916089. (Web of Science).</p> <p>5. Житков О., Пономаренко Л. Землеволодіння Львівського архієпископа за Йосифінською метрикою 1785-1788 років. Емінак. 2025. Вип. 2. С. 24-40. Ключові слова: аграрні відносини,</p>	<p>політичний діяч, історико-культурне середовище, наукова діяльність, Українська держава.</p>
---	--

Галичина, домініканське землеволодіння, Йозефінська метрика, Львівське архієпископство, сільські землі

DOI:

[https://doi.org/10.33782/eminak2025.2\(50\).785](https://doi.org/10.33782/eminak2025.2(50).785)

(Scopus)

6. Житков О.А., Дьомін О.Б. Професор В.І. Григорович – від декана до мешканця провінції: соціальний портрет вченого. *Історія та археологія*. 2025. Вип. 1. С. 148-157.

Ключові слова: біографістика, Григорович В. І., Єлисаветград, історико-філологічний факультет, Новоросійський університет, Одеса.

DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-1-14>

7. Житков О.А. Євген Чикаленко про аграрну складову соціальних відносин в українському селі (1900 – 1920-ті роки). *Український селянин*. 2025. Вип. 344. С. 120 – 126. DOI:

<https://doi.org/10.31651/2413-8142-2025-34-Zhytkov>

8. Житков О., Пономаренко Л. Господарська діяльність Львівського монастиря домініканців в останній третині XVIII століття. *Історія та археологія*. Вип. 2. 2024. С. 102–113.

Ключові слова: власність, землеволодіння, Йосифинські реформи, монастирі, орден домініканців, продукція, зернове господарство, тваринництво, торгівля.

DOI:

<https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2024-2-9>

9. Житков О.А. Соціально-аграрні чинники Української революції 1917 – 1921 років: сучасний історіографічний дискурс. *Вісник аграрної історії*. Вип. 47 – 48. 2024. С. 136–150.

<p>Житков Олександр Анатолійович, д.і.н., доцент, доцент кафедри історії України та всесвітньої історії</p>	<p>Ключові слова: аграрні реформи, земельне законодавство, національні уряди, соціальні реформи, українська історіографія, українське селянство. DOI: https://doi.org/10.31392/VAN-2024.47-48.14</p> <p>Напрямок (тематика) досліджень: Соціальна історія України ХХ століття; історія Визвольних змагань 1917–1921 рр.; соціально-політичні рухи; історіографія історії України. Тема дисертації/ дисертацій: 1. Проблема союзу робітничого класу й селянства у стратегії й тактиці лівореволюційних сил України 1917–1920 рр. (Історіографія): дис. ... канд. іст. наук. 07.00.01 Одеса, 1991. 216 с. 2. Аграрне питання та земельні реформи в Україні доби Визвольних змагань (1917 – 1921 рр.): історіографія : дис. ... д-ра. історич. наук : 07.00.06. Київ, 2018. 551 с. Основні публікації. 1. Історія держави і права зарубіжних країн. Курс лекцій / В.М. Щербатюк (кер. авт. кол.), Ю.В. Сокур (відп. секр.), Є.С. Дурнов, О.А. Житков, Ю.В. Кривицький та ін.; за ред. В.М. Щербатюка. – Київ : Видавництво «Фенікс», 2021. – 536 с. Ключові слова: Історія права, історія державності, соціально- економічні реформи; 2. Yurii Mytrofanenko, Oleksandr Zhytkov, Nina Doroshchuk Socio-economic relations in Central Ukraine on the threshold of and during the Ukrainian revolution (1881–1922): the agrarian question. Baltic Journal of Economic Studies Vol.</p>	<p>Бугор Денис Юрійович</p> <p>II курс</p>	<p>Тема дисертації: Становлення та розвиток природничих та математичних наук в Наддніпрянській Україні у другій половині ХІХ – перші десятиліття ХХ століття. Публікації: 1. Житков О., Бугор Д. Розвиток природничих наук у Наддніпрянщині кінця ХІХ – початку ХХ століття: сучасний стан дослідження проблеми. Українські історичні студії, Вип. 16 (58). С. 46–55. Ключові слова: Наддніпрянська Україна, природничі науки, математичні науки, наукові осередки, наукові школи, міждисциплінарні дослідження. DOI: https://doi.org/10.24919/2312-2595.16/58.5. 2. Бугор, Д. Інституційне формування наукових осередків у Верхній Наддніпрянщині кінця ХІХ – початку ХХ століття. Наукові записки молодих учених, 13(2024). URL: https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/SNYS/article/view/2130/2175 Дата звернення 23.12.2024 р. Пасічник Н.О., Бугор Д.Ю. Реалізація Проєкту вропейської комісії «Стратегія Гендерної рівності 2020–2025». URL: https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/SNYS/article/view/2151 Дата звернення 23.12.2024 р. 3. Бугор Д.Ю. Роль наукових товариств Києва та Харкова у розвитку природничих наук Наддніпрянщини на зламі ХІХ–ХХ століть: історіографічний огляд. Друга Всеукраїнська наукова конференція «Борисенківські читання» 22 листопада 2024 року. Київ, 2024. С. 88–91.</p>
---	--	--	---

9 No. 3 (2023). S. 151–161. **Key words:** economy, agriculture, reform, peasantry, co-operation, new economic policy, uprising, Central Ukraine. **DOI:** <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-3-151-161> (WOS);

3. Julia Kharchenko, Serhii Kharchenko, Eduard Kliuienko, Oleksandr Zhytkov

Resiliencia comunitaria y conocimiento situado.

Estrategias educativas para la transición socioecológica en el siglo XXI. Interacción y perspectiva Revista de Trabajo Social. pp 201002Z43506Vol. 15 (3): 928 - 942 pp, 2025.

Palabras clave: resiliencia comunitaria, conocimiento situado, estrategias educativas, transición socioecológica, teoría social crítica.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16916089>.

(Web of Science).

4. Житков О., Пономаренко Л. Землеволодіння Львівського архієпископа за Йосифінською метрикою 1785-1788 років. Емінак. 2025. Вип. 2. С. 24-40. **Ключові слова:** аграрні відносини, Галичина, домініканське землеволодіння, Йозефінська метрика, Львівське архієпископство, сільські землі.

DOI:

[https://doi.org/10.33782/eminak2025.2\(50\).785](https://doi.org/10.33782/eminak2025.2(50).785)

(Scopus)

5. Житков О.А., Дьомін О.Б. Професор В.І. Григорович – від декана до мешканця провінції: соціальний портрет вченого. Історія та археологія. 2025. Вип. 1. С. 148-157. **Ключові слова:** біографістика, Григорович В. І., Єлисаветград, історико-філологічний факультет, Новоросійський університет, Одеса.

Ключові слова: Наддніпрянська Україна, природничі науки, математичні науки, наукові осередки, наукові школи, міждисциплінарні дослідження.

4. Бугор Д. Становлення природничих наук у Харківському університеті в першій третині XIX століття: контекст діяльності західноєвропейських вчених. Вісник гуманітарних наук. № 10. 2025. (Ел. вид.) **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.17003569>

Ключові слова: Харківський імператорський університет, природничі науки, західноєвропейські вчені, хімічна лабораторія, фізичний кабінет, наукові школи, Слобожанщина.

5. Бугор Д.Ю. Утвердження хімії як науки в Харківському університеті та Середній Наддніпрянщині другої третини XIX століття. Історія та археологія» № 2 (2025), С. 193–203.

Ключові слова: хімія, Середня Наддніпрянщина, Харківський університет, Микола Бекетов, наукові товариства, лабораторна інфраструктура, фізико-хімічна школа. **DOI:** <https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-2-21>

6. Denys Buhor. Development of Ukrainian mechanics: Context of scientific publications by Kharkiv scientists of the 19th century. History of Science and Technology», 15(2) (2025), 314-332. **Ключові слова:** історія механіки, Харківська наукова школа, наукові публікації, інституційна історія, теоретична та прикладна механіка, наукова комунікація.

DOI: <https://doi.org/10.32703/2415-7422-2025-15-2-314-332>.

7. Житков, О., & Бугор, Д. Розвиток природничих наук у Наддніпрянщині кінця XIX – початку XX століття: сучасний стан дослідження проблеми. Українські історичні студії, 16(58). С. 46–55. **Ключові слова:** історіографія, історія науки і техніки, природознавство, Придніпров'я, інституційний розвиток, ідеї та рухи, міжнародні зв'язки.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.16/58.5>

DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-1-14>

6. Житков О.А. Євген Чикаленко про аграрну складову соціальних відносин в українському селі (1900 – 1920-ті роки). Український селянин. 2025. Вип. 344. С. 120 – 126. **Ключові слова:** аграрна революція, особисті документи, земельні реформи, українська революція, українські селяни, села Перишори та Кононівка, Євген Чикаленко.

DOI: <https://doi.org/10.31651/2413-8142-2025-34-Zhytkov>

7. Житков О., Пономаренко Л. Господарська діяльність Львівського монастиря домініканців в останній третині XVIII століття. Історія та археологія. Вип. 2. 2024. С. 102–113.

Ключові слова: власність, землеволодіння, Йосифинські реформи, монастирі, орден домініканців, продукція, зернове господарство, тваринництво, торгівля. DOI:

<https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2024-2-9>

8. Житков О.А. Соціально-аграрні чинники Української революції 1917 – 1921 років: сучасний історіографічний дискурс. Вісник аграрної історії. Вип. 47 – 48. 2024. С. 136–150.

Ключові слова: аграрні реформи, земельне законодавство, національні уряди, соціальні реформи, українська історіографія, українське селянство.

DOI: <https://doi.org/10.31392/VAH-2024.47-48.14>

9. Житков О., Бугор Д. Розвиток природничих наук у Наддніпрянщині кінця XIX – початку XX століття: сучасний стан дослідження проблеми. Українські історичні студії, Вип. 16

(58). С. 46–55. **Ключові слова:** Наддніпрянська Україна, природничі науки, математичні науки, наукові осередки, наукові школи, міждисциплінарні дослідження.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.16/58.5>

10. Житков О.А., Чуйко К.В. Історики про розвиток освіти на Єлисаветградщині доби Української революції 1917 – 1921 років // Південь України: Етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: збірка наукових праць. Вип. 8. / відп. ред. М.І. Михайлуца. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. С. 122–128.

Ключові слова: Історіографія, Українська революція, освіта, українізація, освітні програми.

11. Житков О.А. Історіографічний компонент історичного наукового дослідження. Scientific and pedagogical internship «The trajectory of professional education in the field of political, historical, philosophical, and sociological sciences. Wloclawek, the Republic of Poland June 27 – August 7, 2022. S. 21–27. **Ключові слова:** Історіографія, регіональні дослідження, методи та методологія навчання.

12. Житков О., Пономаренко Л. Єлисаветградський період життя видатного історика-славіста Віктора Івановича Григоровича: жовтень-грудень 1876 року. Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії: Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції з нагоди 175-ї річниці від дня народження Павла Рябкова та 65-ї річниці від дня народження Сергія Шевченка, м. Кропивницький, 18–19 жовтня 2023 року.

Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. С. 134–140. **Ключові слова:** В. Григорович, славістика, громадські рухи, Єлисаветградщина, освітня діяльність.

13. Житков, О., & Бугор, Д. Розвиток природничих наук у Наддніпрянщині кінця XIX – початку XX століття: сучасний стан дослідження проблеми. Українські історичні студії, 16 (58). С. 46–55. **Ключові слова:** історіографія, історія науки і техніки, природознавство, Придніпров'я, інституційний розвиток, ідеї та рухи, міжнародні зв'язки.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.16/58.5>

<p>Житков Олександр Анатолійови ч, д.і.н., доцент, доцент кафедри історії України та всесвітньої історії</p>	<p>Напря́м (тема́тика) досліджень: Соціальна історія України ХХ століття; історія Визвольних змагань 1917–1921 рр.; соціально-політичні рухи; історіографія історії України.</p> <p>Тема дисертації/ дисертацій:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема союзу робітничого класу й селянства у стратегії й тактиці лівореволюційних сил України 1917–1920 рр. (Історіографія): дис. ... канд. іст. наук. 07.00.01 Одеса, 1991. 216 с. 2. Аграрне питання та земельні реформи в Україні доби Визвольних змагань (1917 – 1921 рр.): історіо- графія : дис. ... д-ра. історич. наук : 07.00.06. Київ, 2018. 551 с. <p>Основні публікації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія держави і права зарубіжних країн. Курс лекцій / В.М. Щербатюк (кер. авт. кол.), Ю.В. Сокур (відп. секр.), Є.С. Дурнов, О.А. Житков, Ю.В. Кривицький та ін.; за ред. В.М. Щербатюка. – Київ : Видавництво «Фенікс», 2021. – 536 с. <p>Ключові слова: Історія права, історія державності, соціально- економічні реформи;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Житков О.А. Кобзар Д.В. Дослідження громадсько-політичного руху Наддніпрянської України останньої третини ХІХ - початку ХХ століття у персоналістському вимірі на матеріалах ДАКіро. Між Бугом і Дніпром. Науково-краєзнавчий вісник Центральної України. Вип. ХІХ. 2024. С. 21-26. <p>Ключові слова: Єлисаветград, громадський рух, політичні партії, ліві, праві політичні течії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Житков О.А., Ковальков О.Л., Чуйко К.В. Topical aspects of social science disciplines and innovative methods and technologies of their 	<p>Кобзар Дмитро Вікторович II курс</p>	<p>Тема дисертації: Громадсько-політичний рух в Наддніпрянській Україні останньої чверті ХІХ – перші десятиліття ХХ століття (на матеріалах північних повітів Херсонської губернії)</p> <p>Публікації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кобзар Д.В. Огляд науково-дослідної діяльності Павла Захаровича Рябкова (за матеріалами ДАКіро). «Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії: Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції з нагоди 175-ї річниці від дня народження Павла Рябкова та 65-ї річниці від дня народження Сергія Шевченка, м.Кропивницький, 18–19 жовтня 2023 року. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. С. 149-151. Ключові слова: археологія історичні дослідження, краєзнавство, етнографія, Павло Рябков. 2. Кобзар Д.В. Громадська діяльність Миколи Левитського на теренах північних повітів Херсонської губернії кінця ХІХ – першої чверті ХХ століття. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції: «Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії». З нагоди 165-ї річниці від дня народження Миколи Левитського. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. С. 101–104. Ключові слова: громадська діяльність, Левитський М., українофілство. 3. Кобзар Д.В. Проблеми висвітлення громадсько-політичного руху у північних повітах Херсонської губернії ХІХ – початку ХХ століття в українській історіографії. Літопис Волині, (30), 2024. С. 94-98. <p>Ключові слова: Південь України, періодичні видання, політичні партії, громадські рухи, Херсонська губернія.</p> <p>DOI https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.30.14</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Кобзар Д.В. Відображення діяльності Миколи Левитського за матеріалами Єлисаветградської преси. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції: «Микола Васильович
--	---	---	--

<p>learning and teaching: scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 536 p. Ключові слова: Суспільні дисципліни, регіоналістика, іновації, історична наука;</p> <p>3. Житков О.А. Формування суспільно-політичних поглядів українського кооператора Миколи Левитського в період 1890- х – початку 1900-х років. Літопис Волині: всеукраїнський науковий часопис. 2020. № 22. С. 25–30. Ключові слова: Микола Левитський, громадська справа, українофіли, селянство, виробнича кооперація, кооперативна діяльність, історіографія, м. Златопіль, Херсонська губернія. DOI: https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.22.03</p> <p>4. Житков О.А., Дьомін О.Б. Професор В.І. Григорович – від декана до мешканця провінції: соціальний портрет вченого. <i>Історія та археологія</i>. 2025. Вип. 1. С. 148-157. Ключові слова: біографістика, Григорович В. І., Єлисаветград, історико-філологічний факультет, Новоросійський університет, Одеса. DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-1-14</p> <p>5. Yurii Mytrofanenko, Oleksandr Zhytkov, Nina Doroshchuk Socio-economic relations in Central Ukraine on the threshold of and during the Ukrainian revolution (1881–1922): the agrarian question. <i>Baltic Journal of Economic Studies</i> Vol. 9 No. 3 (2023). S. 151–161. Key words: economy, agriculture, reform, peasantry, co-operation, new economic policy, uprising, Central Ukraine, DOI: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-3-151-161 (WOS).</p> <p>6. Julia Kharchenko, Serhii Kharchenko, Eduard Kliuienko, Oleksandr Zhytkov</p>	<p>Левитський (1859-1936) – видатний громадський діяч України національного рівня» (до 165-річчя від дня народження). Київ. 2024. С. 28–30.</p> <p>Ключові слова: Микола Васильович Левитський, кооперація, поступовці, кооперативи, Єлисаветград;</p> <p>5. Кобзар Д.В. Новітня історіографія громадсько-політичного руху останньої третини ХІХ – початку ХХ століття у північних повітах Херсонської губернії. Збірник матеріалів першої регіональної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених: «Пріоритетні напрямки розвитку гуманітарних наук та методик їх навчання у закладах вищої освіти України». Кропивницький: РВВ ЦДУ імені В. Винниченка, 2024. С. 109-113. Ключові слова: Єлисаветград, громадський рух, політичні партії, ліві, праві політичні течії.</p> <p>6. Кобзар Д. Відображення громадсько-політичного життя Північних повітів Херсонської губернії кінця ХІХ – початку ХХ століття у пресі. Друга Всеукраїнська наукова конференція «Борисенківські читання» 22 листопада 2024 року. Київ, 2024. С. 85 – 88. Ключові слова: анархізм, громадівський рух, соціалісти, революційні гуртки.</p> <p>7. Кобзар Д. Про періодичні видання Конфедерації анархістських організацій «Набат» у Єлисаветградському повіті доби Української революції 1917 – 1921 років. <i>Історія та археологія</i>. Вип. 2. 2025. С. 60-66.</p> <p>Ключові слова: анархізм, громадсько-політичні рухи, Єлисаветградщина, Конфедерація анархістських організацій України «Набат», комісародержавство, махновщина, отаманщина.</p> <p>DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-2-7</p> <p>8. Кобзар Д. Діяльність анархістських організацій та груп на теренах Єлисаветградського повіту на початку ХХ століття. <i>Історія та археологія</i>. Вип. 1. С. 175–182.</p> <p>Ключові слова: Єлисаветград, анархізм, етатизм, громадсько-</p>
---	---

<p>Resiliencia comunitaria y conocimiento situado. Estrategias educativas para la transición socioecológica en el siglo XXI. Interacción y perspectiva Revista de Trabajo Social. pp 201002Z43506Vol. 15 (3): 928 - 942 pp, 2025.</p> <p>Palabras clave: resiliencia comunitaria, conocimiento situado, estrategias educativas, transición socioecológica, teoría social crítica.</p> <p>DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16916089.</p> <p>7. Житков О.А. Кобзар Д.В. Дослідження громадсько-політичного руху Наддніпрянської України останньої третини XIX - початку XX століття у персоналістському вимірі на матеріалах ДАКірО. Між Бугом і Дніпром. Науково-краєзнавчий вісник Центральної України. Вип. XIX. 2024. С. 21-26.</p> <p>Ключові слова: анархісти, громадсько-політичний рух, політичні сили, соціалісти, українські політичні партії.</p> <p>8. Житков О., Пономаренко Л. Єлисаветградський період життя видатного історика-славіста Віктора Івановича Григоровича: жовтень-грудень 1876 року. Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії: Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції з нагоди 175-ї річниці від дня народження Павла Рябкова та 65-ї річниці від дня народження Сергія Шевченка, м. Кропивницький, 18–19 жовтня 2023 року. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. С. 134–140.</p> <p>Ключові слова: В. Григорович, славістика, громадські рухи, Єлисаветградщина, освітня діяльність.;</p> <p>9. Житков О. А. Джерела дослідження Голодомору 1932–1933 років в Центральній Україні. Музейний</p>	<p>політичний рух, гуртки, експропріації, «Чорний прапор».</p> <p>DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-1-16</p>
--	--

<p>Ковальков Олександр Леонідович, д. і.н., доцент кафедри історії України та всесвітньої історії</p>	<p>вісник Центральної України. Випуск III. Радянські голодомори на Центральноукраїнських землях. Кропивницький: Поліграф-Сервіс, 2023. С. 8–12; Ключові слова: Голодомор, національна пам'ять, історіографічні дослідження.</p> <p>10. Житков Олександр. Рецензія на монографію С. В. Корновенка, М. В. Глібіщука, В. І. Ільницького, О. В. Компанійця, В. С. Лозового, Ю. Г. Пасічної, В. П. Тельвак «Селяноцентричний феномен Української революції 1917–1921 рр.: аграризм». Історія та археологія. Вип. 1. 2024. С. 114–116. Ключові слова: аграризм, історіографія, селянство, селянська війна; селянин-ідеоман. DOI https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2024-1-12</p> <p>Напрямок (тематика) досліджень: Зовнішня політика СРСР в державах Сходу доби «холодної війни», «Афганська криза» в міжнародних відносинах.</p> <p>Теми дисертації/ дисертацій: Сприйняття часу в українській культурі (XIX – початок XX століття): дис. канд. іст. наук; 07.00.05. Київ, 2008. 204 с. Тема докторської дисертації: Політика СРСР щодо Афганістану (1978–1991 рр.).</p> <p>Основні публікації:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ковальков О. Л. СРСР в Афганістані (1978–1991 рр.): остання спроба експорту соціалізму: монографія. Харків: Мачулін, 2021. 614 с. Ковальков О., Городня Н. Ставлення населення УРСР до введення радянських військ в Афганістан. Український історичний журнал. 2021. №4. С. 108–118. (WoS). <p>Ключові слова: Афганістан, УРСР, КДБ,</p>	<p>Куценко Олексій Леонідович III курс</p>	<p>Тема дисертації: Суспільні настрої населення Української РСР у зв'язку з радянською агресією в Афганістані (1980 – 1989 рр.).</p> <p>Публікації :</p> <ol style="list-style-type: none"> Куценко О. Проблема військовополонених в афганській війні СРСР (1979-1989) на сторінках друкованого органу ОУН (р) «Шлях перемоги». Друга Всеукраїнська наукова конференція «Борисенківські читання» 22 листопада 2024 року. Київ, 2024. С. 166 – 169. Ковальков О., Куценко О. Афганська війна СРСР (1979–1989) на сторінках періодичних видань Організації Українських Націоналістів (революційної). Сторінки історії: Збірник наукових праць. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Вип. 59. 2024. <p>Ключові слова: Антибільшовистський Блок Народів, Афганістан, афганська війна, «Визвольний шлях»,</p>
---	--	--	---

<p>ставлення населення, пропаганда, інформаційні повідомлення КДБ.</p> <p>3. Ковальков О. Політика СРСР в Афганістані (1980–1989 рр.): військово-політичний та ідеологічний аспекти. Сходознавство. 2021. №87. С. 143–177. Ключові слова: СРСР, Демократична Республіка Афганістан, Обмежений контингент радянських військ, інтервенція, окупація, радники. https://doi.org/10.15407/skhodoznavstvo2021.87.143 (Scopus)</p> <p>3. Ковальков О. Л. Підтримка афганського Руху Опору Адміністрацією Президента США Дж. Картера (1979–1980). <i>Universum Historiae et Archaeologiae=The Universe of History and Archeology=Универсум истории и археологии</i>. Дніпро, 2020. Т.3 (28). Вип. 1. С. 163 – 177. Ключові слова: Сполучені Штати Америки; Демократична республіка Афганістан; радянська інтервенція; моджахеди; Центральне розвідувальне управління; «Програма прихованих дій». DOI: 10.15421/26200114 http://www.uha.dp.ua</p> <p>4. Ковальков О. Л. Підготовка афганських студентів у навчальних закладах Української РСР у 1980-х рр. (на прикладі м. Кіровограда). Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2021. №1. С. 87–97. Ключові слова: Демократична республіка Афганістан, Українська РСР, навчальні заклади, студенти, ідейнополітичне виховання. DOI: https://doi.org/10.31651/2076-5908-2021-1-87-97</p> <p>5. Ковальков О. Військово-технічна підтримка</p>	<p>Організація Українських Націоналістів, СРСР, «Шлях перемоги», періодика, редакційна політика, публікація. https://doi.org/10.20535/2307-5244.59.2024.318887 (WOS).</p> <p>3. Куценко О. Акції проти радянської інтервенції в Афганістан у 1979–1989 рр. в Українській УРСР (За матеріалами Галузевого архіву СБУ) <i>Історія та археологія</i>. 2025. Вип. 2. С. 99–106. Ключові слова: анонімні листи, Афганістан, афганська війна, Комітет державної безпеки, листівки, Українська РСР. DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-2-11</p>
---	---

Республіки Афганістан з боку СРСР у 1989–1991 рр. Сторінки історії: Збірник наукових праць. Вип. 53. К.: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2021. С. 339–355. **Ключові слова:** Республіка Афганістан, громадянська війна, СРСР, військово-технічна підтримка, військові радники. **DOI:**

<https://doi.org/10.20535/2307-5244.53.2021.248568>

6. Ковальков О., Куценко О. Афганська війна СРСР (1979–1989) на сторінках періодичних видань Організації Українських Націоналістів (революційної). Сторінки історії: Збірник наукових праць. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Вип. 59. 2024. С. 241 – 262. **Ключові слова:**

Антибільшовистський Блок Народів, Афганістан, афганська війна, «Визвольний шлях», Організація Українських Націоналістів (р), СРСР, «Шлях перемоги», періодика, редакційна політика, публікація

DOI:

<https://doi.org/10.20535/2307-5244.59.2024.318887>

(WOS).

8. Ковальков О. Афганська війна (1979–1989 рр.) у радянському художньому кінематографі в контексті «візуальної історії». **Ключові слова:** Афганська війна, «нова історична наука», «візуальна історія», кінематограф, контент-аналіз, художній фільм. Історія та археологія. 2024. Вип. 2. С. 42–58. DOI:

<https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2024-2-4>

9. Ковальков О. Л. Афганознавчі студії в діяльності Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства (1926–1933 рр.). Східний світ. 2025. № 4 (129). С. 76–99.

Ключові слова: Афганістан; Всеукраїнське наукове товариство сходознавців; історіографія; сходознавство; Радянський Союз. DOI: <https://doi.org/10.15407/orientw2025.04.076>

10. Ковальков О. Військові та інформаційно-психологічні операції моджахедів на радянській території під час афганської війни СРСР (1979–1989). *Історія та археологія*. 2025. Вип. 2. С. 170–184. **Ключові слова:**

Афганістан, афганська війна, військові операції, інформаційно-психологічні операції, моджахеди, Середня Азія, СРСР. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-2-19>

<p>Токар Наталя Миколаївна, к. і.н., доцент кафедри історії України та всесвітньої історії</p>	<p>Напрямок (тематика) досліджень: Ранньомодерна історія України, соціальна історія XVII– XIX століття.</p> <p>Тема кандидатської дисертації: «Громадсько – політична діяльність В.Доманицького в контексті суспільно-політичного життя України кінця XIX – початку XX ст.» (2008 р.)</p> <p>Ключові слова: В.Доманицький, громадсько-політичне життя, кооперативний рух, шевченкознавство</p> <p>Основні публікації:</p> <p>1. Tokar N. History of Agriculture of Galicia from the Second Half of 19th to First Third of 20th Centuries / Grassroots Journal of Natural Resources, Vol. 4 No. 1 (March 2021). – с. 40-61 (co-author Ihor Makaruk, Larysa Filoretova, Volodymyr Klapcuk). Issn: 2581-6853. Goden: gjnra9 Published by The Grassroots Institute. Ключові слова: Східна Галичина, сільське господарство. DOI: https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.040104</p> <p>2. Токар, Н., Філоретова, Л., Бабак, О., Мілова, Т., Трошкіна, К., Дискурси та ідеї, які послужили основою верховенства права. Погляд з історії політичних ідей в Україні XIX та XX ст. Взаємодія та перспектива, 15(3), 1049-1059. Ключові слова: дискурси та ідеї, історія України, верховенство права, історія політичних ідей. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16916464</p> <p>3.Токар Н.М. Формування громадського та наукового світогляду А. Яковліва. Старожитності Лукомор'я. 2021. № 4 (7). Липень-Серпень. С. 91-98. Ключові слова: А.Яковлів, світогляд, ХІІ</p>	<p>Бірюков Андрій Олександрович</p> <p>ІІІ курс</p>	<p>Тема дисертації: Становлення адвокатської справи в Україні в другій половині XIX століття.</p> <p>Публікації:</p> <p>1. Бірюков А. Структура адвокатського самоврядування, принципів, умов набуття статусу адвоката, підстав та процедури дисциплінарного провадження щодо адвокатів у Галичині в XIX ст. Збірник матеріалів першої регіональної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених: «Пріоритетні напрямки розвитку гуманітарних наук та методик їх навчання у закладах вищої освіти України». Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. С. 30 – 32.</p> <p>2. Бірюков А. Особливості розвитку адвокатської справи в Наддніпрянській Україні у XIX ст. Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції «Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії» з нагоди 165-ї річниці від дня народження Миколи Левитського, 2024. С. 23 – 26. Ключові слова: адвокатура, адвокатська діяльність, Наддніпрянська Україна, адвокатське самоврядування, присяжні повірені, органи самоврядування, незалежна адвокатура.</p> <p>3. Бірюков А. Вплив судової реформи 1864 року на особливості розвитку адвокатури в наддніпрянській Україні в другій половині XIX століття. Історія & археологія. Випуск 1. 2025. С. 139 – 147. Ключові слова: адвокатська діяльність, адвокатське самоврядування, адвокатура, громадська діяльність, Наддніпрянська Україна, присяжний повірений, судова реформа 1864 року. DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-1-13</p>
--	---	---	--

Археологічний з'їзд, Дерптський (Тартуський) університет, Дорпатська українська студентська громада.

DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2021.4.94>

4. Токар Н.М. Формування принципів експансіоністської політики Московського князівства щодо українських земель під час московсько-литовських воєн 1487-1494 та 150-1503 рр. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету : збірник наукових праць. Серія: Історичні науки. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2022. Вип. 59. 218 с. С.172-181.

Ключові слова: Велике князівство Литовське, Московське князівство, верховські князівства, експансія, експансіоністська політика, Сіверщина.

DOI: 10.31909/26168774.2022-(59)-16

5. Токар Н.М. Взаємовідносини українського міщанства та козацтва на початку ХУІ ст.: подолання соціального протистояння (на прикладі черкаських урядників). Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Історичні науки. Випуск 55. 2021. С.33-41. **Ключові слова:** козацтво, міщанство, прикордонні урядники, О.Дашкович, податки і повинності

DOI: [https://doi.org/10.31909/26168774.2021-\(55\)-4](https://doi.org/10.31909/26168774.2021-(55)-4)

6. Токар Н.М. Формування принципів експансіоністської політики Московського князівства щодо українських земель під час московсько-литовських воєн 1487-1494 та 150-1503 рр. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету : збірник

<p>наукових праць. Серія: Історичні науки. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2022. Вип. 59. С.172-181.</p> <p>Ключові слова: Велике Князівство Литовське, Московське князівство, прикордонні землі, експансія, експансіоністська політика, Південна Україна.</p> <p>DOI:https://doi.org/10.31909/26168774.2022-(59)-16</p> <p>7. Токар Н.М. Сіверський князь Василій Шемячич та його роль у московсько-литовських війнах кінця XV – початку XVI ст. Історія науки і біографістика, 2023. Вип. 4. С. 270-287</p> <p>Ключові слова: Василій Шем’ячич, московсько-литовські війни, удільний князь, Новгород-Сіверське князівство, Василій III, В.Можайський, Велике князівство Литовське.</p> <p>https://doi.org/10.31073/istnauka202304-14</p> <p>8. Токар Н.М. Українські землі в московсько-литовській війні 1507-1508 рр. Історія & Археологія. Випуск 1. Видавничий дім «Гельветика», 2024. С.97 – 103.</p> <p>Ключові слова: Литва, М.Глинський, Московське князівство/ московсько-литовські війни, Сіверщина. DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2024-1-10</p> <p>9. Токар Н.М., Філоретова, Л., Бабак, О., Мілова, Т., Трошкіна, К. Дискурси та ідеї, які послужили основою верховенства права. Погляд з історії політичних ідей в Україні XIX та XX ст. Взаємодія та перспектива, 15(3), 1049-1059.</p> <p>Palabras clave: discursos e ideas; historia de Ucrania; Estado de derecho; siglos XIX y XX; historia de las ideas políticas.</p> <p>DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.16916464</p>		
--	--	--

<p>Філоретова Лариса Мартіївна к. і.н., доцент кафедри історії України та всесвітньої історії</p>	<p>Напря́м (тематика) досліджень: історія, освіта, краєзнавство. Тема дисертації/ дисертацій: Опозиційний рух учителів та учнівської молоді України в другій половині 1907 – не початку 1917 року: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. Київ, 2003. Основні публікації: 1.Філоретова Л., Гладков О. Систематичний звіт постанов Єлисаветградського повітового земського зібрання як джерело дослідження історії Єлисаветградщини. Старожитності Лукомор'я, 2021. № 6. С. 14-24. Ключові слова: Єлисаветград, повітове земство, звіт постанов. DOI: DOI: 10.33782/2708-4116.2021.1.44 2.Філоретова Л.М., Пахолівецький В. Роль єврейства у розвитку міста Єлисаветграда та виконанні військової повинності. Педагогічний Вісник. Науково-методичний щоквартальний журнал. №1–2 (53-54). Кропивницький, 2020. С. 107–110. Ключові слова: Єлисаветград, єврейська община, військова повинність. 3.IhorMakaruk, LarysaFiloretova, Volodymyr Klapcuk, Natalia Tokar. Historyof Agricultureof Galiciafromth e Second Halfof 19th to First Thirdof 20th Centuries Grassroots Journal of NaturalResources, Vol. 4 No. 1 (March 2021). P. 40-61. Ключові слова: Східна Галичина, розвиток, регіон, сільське господарство (індексується у WOS) DOI: 10.33002/NR2581.6853.040104</p>	<p>Найдич Ігор Макарович ІІІ курс</p>	<p>Тема дисертації: Роль православного духовенства Херсонської єпархії в суспільно-політичному русі Російської імперії в другій половині XIX століття. Публікації: 1. Найдич І. Започаткування ведомости» періодичного видання «Херсонские епархиальные. Збірник матеріалів першої регіональної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених: «Пріоритетні напрямки розвитку гуманітарних наук та методик їх навчання у закладах вищої освіти України». Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. С. 151–153. 2. Найдич І. Роль «Херсонських єпархиальних відомостей» у вивченні суспільно-політичних змін XIX – XX століть. The 1st International scientific and practical conference Technologies for improving old methods, theories and hypotheses” (January 07 – 10, 2025) Sofia, Bulgaria. International Science Group. 2025. P. 165–168. 3. Ihor Naidych; Larysa Filoretova. Kherson diocesan news as a source of history of everyday life in the XIX–XX centuries Knowledge, Education, Law, Management 2025 Journal article Contributors. Słowa kluczowe: „Chersońskie Wiadomości Diecezjalne”, prowincja chersońska, Cerkiew Prawosławna, duchowieństwo, koniec XIX i początek XX wieku, historia życia codziennego. DOI: 10.51647/kelm.2025.3.9</p>
---	--	--	---

5. Nikitenko, V., Voronkova, V., Oleksenko, R., Filoretova, L., Lanoviuk, L., & Khvist, V. Perspectives of civilizational political development of world regions in the context of current challenges and opportunities: Perspectivas de desarrollo político civilizatorio de las regiones del mundo en el contexto de los desafíos y oportunidades actuales. *Cuestiones Políticas*, (2023). 41(76), S. 274–291. **Ключові слова:** глобальний, розвиток, регіони. цивілізаційні процеси, історичні виклики.
DOI: [10.33002/NR2581.6853.040104](https://doi.org/10.33002/NR2581.6853.040104)

6. Ihor Naidych; Larysa Filoretova Kherson diocesan news as a source of history of everyday life in the XIX–XX centuries *Knowledge, Education, Law, Management 2025 | Journal article Contributors.*
Słowa kluczowe: „Chersońskie Wiadomości Diecezjalne”, prowincja chersońska, Cerkiew Prawosławna, duchowieństwo, koniec XIX i początek XX wieku, historia życia codziennego.
DOI: [10.51647/kelm.2025.3.9](https://doi.org/10.51647/kelm.2025.3.9)

7. Філоретова Л.М. Окремі аспекти будівництва ліній електричного трамваю у місті Єлисаветграді наприкінці XIX століття. *Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 51. 2022. С. 77 – 83. **Ключові слова:** електричний трамвай, транспортна інфраструктура, міська залізниця, Олександр Миколайович Пашутін, Єлисаветград.
DOI: [10.24919/2308-4863/51-11](https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-11)

8. Безверха, В. Філоретова, Л. (2024). Історія спорудження та відкриття пам'ятника В.І. Григоровичу в Єлисаветграді. *Історія та археологія*, 2024 . Вип. 2. С. 7–16.
Ключові слова: В. І. Григорович, видатний славіст,

<p>Філоретова Лариса Мартіївна к. і.н., доцент кафедри історії України та всесвітньої історії</p>	<p>Єлисаветград, історія пам'ятників, Центральна Україна DOI: 10.32782/cusu-hist-2024-2-1 9. Філоретова Л.М. Утворення учнівської організації «Юнацька спілка». Збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської наукової конференції «Борисенківські читання», 22 листопада 2024 р. Київ, 2024. С. 107 – 111. 10. Філоретова Л.М. Міське населення Єлисаветградського та Олександрійського повітів Херсонської губернії у другій половині ХІХ ст. Історія та археологія 2025-12-10 Journal article Ключові слова: міське населення, соціальна структура, національність, віросповідання, грамотність, повіт, губернія. DOI: 10.32782/cusu-hist-2025-2-5</p> <p>Напрямок (тематика) досліджень: історія, освіта, краєзнавство. Тема дисертації/ дисертацій: Опозиційний рух учителів та учнівської молоді України в другій половині 1907 – не початку 1917 року: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. Київ, 2003. Основні публікації: 1. Філоретова Л., Гладков О. Систематичний звіт постанов Єлисаветградського повітового земського зібрання як джерело дослідження історії Єлисаветградщини. Старожитності Лукомор'я, 2021. № 6. С. 14-24. Ключові слова: Єлисаветград, повітове земство, звіт постанов. DOI: 10.33782/2708-4116.2021.1.44 2. Філоретова Л.М., Пахолівецький В. Роль єврейства у розвитку міста Єлисаветграда та виконанні військової повинності. Педагогічний Вісник. Науково-методичний</p>	<p>Затуливітер Владислав Вікторович ІІ курс</p>	<p>Тема дисертації: Роль народної ініціативи в розвитку початкової освіти на Єлисаветградщині у другій половині ХІХ ст. Публікації: 1.Затуливітер В.В. Громадська ініціатива у розбудові початкової освіти на Єлисаветградщині у другій половині ХІХ ст. Збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської наукової конференції «Борисенківські читання», 22 листопада 2024 р. Київ, 2024. С. 64–69. 2.Затуливітер В.В. «Найперший український діяч» Єлисаветграда. Історія та археологія. 2025. Вип.2. С. 51 – 59. Ключові слова: М. Федоровський, культурно-освітня, просвітницька громадсько-патріотична діяльність, Єлисаветградське товариство поширення грамотності та ремесел, Єлисаветградське ремісничо-грамотне училище, театр корифеїв DOI:https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-2-6</p>
---	--	---	---

щоквартальний журнал. №1–2 (53-54). Кропивницький, 2020. С. 107–110.

Ключові слова: Єлисаветград, єврейська община, військова повинність.

4. Ihor Makaruk, Larysa Filoretova, Volodymyr Klapчук, Natalia Tokar. History of Agriculture of Galicia from the Second Half of 19th to First Third of 20th Centuries. Grassroots Journal of Natural Resources, Vol. 4 No. 1 (March 2021). – P. 40-61.

Ключові слова: Східна Галичина, розвиток, регіон, сільське господарство (індексується у WOS) **DOI:** 10.33002/NR2581.6853.040104

5. Nikitenko, V., Voronkova, V., Oleksenko, R., Filoretova, L., Lanoviuk, L., & Khvist, V.

Perspectives of civilizational political development of world regions in the context of current challenges and opportunities: Perspectivas de desarrollo político civilizatorio de las regiones del mundo en el contexto de los desafíos y oportunidades actuales. Cuestiones Políticas, (2023). 41(76), S. 274–291. **Ключові слова:** глобальний, розвиток, регіони. цивілізаційні процеси, історичні виклики.

DOI: 10.33002/NR2581.6853.040104

6. Ihor Naidych; Larysa Filoretova Kherson diocesan news as a source of history of everyday life in the XIX–XX centuries Knowledge, Education, Law, Management 2025 | Journal article Contributors:

DOI: 10.51647/kelm.2025.3.9

7. Філоретова Л.М. Окремі аспекти будівництва ліній електричного трамваю у місті Єлисаветграді наприкінці XIX століття. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Вип. 51. 2022. С. 77 – 83. **Ключові**

слова: електричний трамвай, транспортна

інфраструктура, міська залізниця, Олександр Миколайович Пашутін, Єлисаветград.
DOI: 10.24919/2308-4863/51-11

8. Безверха, В. Філоретова, Л. (2024). Історія спорудження та відкриття пам'ятника В.І. Григоровичу в Єлисаветграді. Історія та археологія, 2024. Вип. 2. С. 7–16.
Ключові слова: В. І. Григорович, видатний славіст, Єлисаветград, історія пам'ятників, Центральна Україна
DOI:10.32782/cusu-hist-2024-2-1

9. Філоретова Л.М. Утворення учнівської організації «Юнацька спілка». Збірник матеріалів II Всеукраїнської наукової конференції «Борисенківські читання», 22 листопада 2024 р. Київ, 2024. С. 107 – 111.

10. Філоретова Л.М. Міське населення Єлисаветградського та Олександрійського повітів Херсонської губернії у другій половині XIX ст. Історія та археологія 2025-12-10 | Journal article
Ключові слова: міське населення, соціальна структура, національність, віросповідання, грамотність, повіт, губернія
DOI:10.32782/cusu-hist-2025-2-5

<p>Чорний Олександр Васильович К.і.н., доцент</p>	<p>Напря́м (тематика) досліджень: Воєнна історія XVIII – XX століть, історія міста Єлисаветграда середини XVIII – початку XX століття, воєнна персоналістика, історія Другої світової війни.</p> <p>Тема кандидатської дисертації: Підготовка спеціалістів для морського флоту в Україні в останній чверті XVIII – на початку XX століття: дис... кандидата історичних наук: 07.00.01. – історія України. Київ, 2007. 206 с.</p> <p>Тема докторської дисертації: Битва за Дніпро: переломне протистояння РСЧА і Вермахту в Україні влітку 1943 – навесні 1944 року.</p> <p>Основні публікації: 1. Чорний О. В. Битва за Дніпро як наукова проблема в радянській та вітчизняній мілітаристиці / Міжнародний науковий журнал “Грааль науки” № 9 (Жовтень, 2021): за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції “Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences”, що проводилася 22 жовтня 2021 року ГО “Європейська наукова платформа” (Вінниця, Україна) та ТОВ “International Centre Corporative Management” (Відень, Австрія), 2021 – С. 436–443 DOI: 10.36074/grail-of-science.22.10.2021.79 Ключові слова: протистояння, битва, Дніпро, Червона армія, Вермахт, мілітаристика. 2. Чорний О. В. Битва за Дніпро у науковому доробку Григорія Максимовича Уткіна. Старожитності Лукомор’я. 2022. № 4. С. 86–96 DOI: 10.33782/2708-4116.2022.4.170 Ключові слова: Г.М. Уткін, Друга світова війна, битва за Дніпро, Східний вал, Червона армія,</p>	<p>Пастухова Яна Вікторівна IV курс.</p>	<p>Тема дисертації: Офіцери РСЧА в німецькому полоні у 1941–1941 рр.</p> <p>Публікації: 1. Бевз Я. В. Фельдмаршал Вільгельм Кейтель як головний військовий злочинець у справі радянських військовополонених. Вчені записки Таврійського Національного університету імені В. І. Вернадського. 2022. Т. 33 (72). № 3. С. 11–16. Ключові слова: Вільгельм Кейтель. ОКВ, Нюрнберзький процес, радянські військовополонені, трибунал. DOI: https://doi.org/10.32838/2663-5984/2022/3.2 2. Пастухова Я.В. Особливості формування офіцерського корпусу червоної армії у 1918 – 1941 роках. Українське військо: сучасність та історична ретроспектива. Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції. 2023. С. 328 – 329. 3. Пастухова Я. Введення персональних військових звань у Червоній армії в 1935 році – передумови, причини та наслідки. Збірник матеріалів першої регіональної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених: «Пріоритетні напрямки розвитку гуманітарних наук та методик їх навчання у закладах вищої освіти України». Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. С. 139–142. 4. Пастухова Я. В. Особливості звільнення з полону радянських військових бранців у роки Другої світової війни / Історія & Археологія: наукове видання. Видавничий дім «Гельветика», 2024. Спецвипуск: 1944 рік: європейський та український вимір подій. С. 30–38. Ключові слова: архівні матеріали, військовополонені, Друга світова війна, полон, радянська цензура, табори, Червона армія. DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2024-spec-3 5. Пастухова Я. В. Особливості формування офіцерського корпусу Червоної армії у 1918–1941 роках. Українське військо:</p>
---	--	--	--

Вермахт, мілітаристика, історіографія
3. Чорний О. В. Битва за Дніпро: політико-ідеологічна складова в історіографії проблеми. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Т. 34 (73). № 1. 2023. С. 271–280. DOI: [10.32782/2663-5984/2023/1.39](https://doi.org/10.32782/2663-5984/2023/1.39)

Ключові слова: Німецько-радянська війна, Східний фронт, Червона армія, Вермахт, битва за Дніпро, докорінний перелом, мілітаристика, дослідження, історіографія.

4. Чорний О. В. Битва за Дніпро на сторінках закритих радянських видань з історії німецько-радянської війни. Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис. 2023. № 28. С. 179–189

Ключові слова: Німецько-радянська війна, Східний фронт, Червона армія, Вермахт, битва за Дніпро, докорінний перелом, мілітаристика, дослідження, історіографія.

DOI: [10.32782/2305-9389/2023.28.25](https://doi.org/10.32782/2305-9389/2023.28.25)

5. Чорний О. В. Поняття “битва” у сучасній воєнно-історичній науці (на прикладі битви за Дніпро у Другій світовій війні). International scientific conference “History, political science, philosophy and sociology: development trends in the 21st century”: conference proceedings (September 6–7, 2023, Wrocław, the Republic of Poland). Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. P. 24 – 27.

DOI: [10.30525/978-9934-26-343-9-6](https://doi.org/10.30525/978-9934-26-343-9-6)

6. Чорний О. В. Фотознімки полонених в «Уманському котлі» радянських

сучасність та історична ретроспектива. Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції. 2023. С. 328–329.

6. Пастухова Я. В. Неправомірне позбавлення статусу «військовополонених» радянських бранців під час Німецько-радянської війни 1941–1945 років. Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії з нагоди 175-ї річниці від дня народження Павла Рябкова та 65-ї річниці від дня народження Сергія Шевченка: Матеріали Всеукр. наук. конф., м. Кропивницький, 18–19 жовтня. 2023 р. Кропивницький, 2023. С. 115–118.

7. Пастухова Я. В. Александр Шеллехов – білоемігрант, який хотів працювати на Райх. Соціально-економічний і політичний розвиток країн Східної Європи (XVI – XXI ст.) : Матеріали Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю, м. Умань, 9 трав. 2024 р. Умань, 2024. С. 110–113.

8. Пастухова Я. В. Колабораціоністська діяльність донських козаків на території Кіровоградщини у роки Другої світової війни за матеріалами ЦДАВО. «Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії» з нагоди 165-ї річниці від дня народження Миколи Левитського : Матеріали Всеукр. наук. конф., м. Кропивницький, 16–17 трав. 2024 р. Кропивницький, 2024. С. 38–42.

9. Пастухова Я. Психологія полону радянських військовополонених на Східному фронті Другої світової війни. Збірник матеріалів II Всеукраїнської наукової конференції «Борисенківські читання», 22 листопада 2024 р. Київ, 2024. С. 222 – 225.

10. Пастухова Я. В. Особливості формування офіцерського корпусу Червоної армії у 1920-х-1930-х роках. Південний Архів. 2024. № 47. С. 57-64

Ключові слова: Червона армія, Робітничо-селянська червона армія, РСЧА, офіцерський корпус, командний склад, офіцери, система освіти, військове будівництво.

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2786-5118/2024-47-7>

11. Пастухова Я. В. Українська історіографія про долю радянських військовополонених у німецькому полоні під час

воєначальників у серпні 1941 року як джерело інтерпретацій воєнно-історичних подій / Воєнно-історичний вісник. 2023. № 4 (50). С. 66–78.

Ключові слова: Уманський котел, Зелена Брама, Іван Музиченко, Павло Понеделін, Микола Кирилов, полон, фотокореспонденти, фотоматеріали.

DOI: [10.33099/2707-1383-2023-50-4-66-78](https://doi.org/10.33099/2707-1383-2023-50-4-66-78)

7. Чорний О. В. Бої за Черкаси наприкінці вересня – у грудні 1943 року в історії битви за Дніпро. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Т. 36 (75) № 1. – К.: Видавничий дім “Гельветика”, 2025. – С. 192–199.

Ключові слова: Друга світова війна, битва за Дніпро, форсування, бойові дії, плацдарм, черкаський напрямок, Черкаси, армія, фронт, РСЧА, Вермахт.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2025/1.27>

8. Чорний О. В. Битва за Дніпро 1943–1944 рр. у західноєвропейських та американських історичних студіях. Воєнно-історичний вісник. 2025. № 3 (57). С. 85–99.

Ключові слова: історіографія, Друга світова війна, Східний фронт, битва за Дніпро, концепція докорінного перелому і вирішальних перемог

DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2025-57-3-85-99>

9. Чорний О. В. Битва за Дніпро в оцінках її першого дослідника генерал-майора Ф. М. Ісаєва. / Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових

Другої світової війни. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Т. 2, № 82. С. 4–10.

Ключові слова: радянські військовополонені, Друга світова війна, полон, Червона Армія, історіографія, Рейхскомісаріат «Україна».

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-2-1>

12. Pastukhova Y. Soviet prisoners of war during the Second World War: psychology of survival. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2024. No. 4. P. 401–412.

Ключові слова: військовополонені, Друга світова війна, полон, табори, Червона Армія, пропаганда, ідеологічна обробка, колабораціонізм

DOI: <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2024-4-45>

праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Історія / ред. кол. Юрій Стецик (головний редактор) та ін. Дрогобич: Видавничий дім “Гельветика”, 2023. Випуск 12/54. С. 216–236

Ключові слова: Друга світова війна, Східний фронт, Червона армія, Вермахт, битва за Дніпро, мілітаристика, Федір Ісаєв, дослідження, історіографія.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283746>

10. Чорний О. В. Битва за Дніпро 1943–1944 рр.: пошуки нового воєнно-історичного погляду на проблему. Воєнно-історичний вісник. 2024. № 3 (53). С. 37–48.

Ключові слова: Друга світова війна, битва за Дніпро, Червона армія, вермахт, докорінний перелом, фальсифікація, радянська цензура, ідеологічний контроль, архівні джерела. DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2024-3-53-37-48>

11. Чорний О. В. Битва за Дніпро: дискусійні аспекти протистояння Червоної армії і Вермахту влітку 1943 – навесні 1944 року. Історія & Археологія: наукове видання. Видавничий дім «Гельветика», 2024. Спецвипуск: 1944 рік: європейський та український вимір подій. С. 64–78.

Ключові слова: Друга світова війна, битва за Дніпро, Червона армія, Вермахт, докорінний перелом, фальсифікація, радянська цензура, ідеологічний контроль, архівні джерела.

<p>Чорний Олександр Васильович к.і.н., доцент</p>	<p>DOI: https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2024-spec-7</p> <p>Напря́м (тематика) досліджень: Соціальна історія, розвиток Херсонщини у XVIII – XIX століттях, воєнна персоналістика, історія Другої світової війни.</p> <p>Тема кандидатської дисертації: Підготовка спеціалістів для морського флоту в Україні в останній чверті XVIII – на початку XX століття: дис... кандидата історичних наук: 07.00.01. – історія України. Київ, 2007. 206 с.</p> <p>Тема докторської дисертації: Битва за Дніпро: переломне протистояння РСЧА і Вермахту в Україні влітку 1943 – навесні 1944 року.</p> <p>Основні публікації: 1. Чорний О. В. Місто Єлисаветград другої половини XIX – початку XX століття: штрихи з історії та культури. Наукові записки. Серія історичні науки. Вип. 25. Кропивницький, 2019. С. 170–184. Ключові слова: Україна, Єлисаветград, місто, демілітаризація, освіта, культурне життя, театр. 2. Чорний О. В., Тимошенко В.Л. Єлисавет: походження назви та історія її вживання (1755–1924). Наукові записки. Серія: Історичні науки. Випуск 25. Кропивницький, 2019. С. 214–246. Ключові слова: топонім, фортеця Святої Єлисавети, Єлисавет, Єлисаветград, Євангеліє від Луки, картографія, автобіографія, листування, мемуари. 3. Чорний О. В. В. Л. Тимошенко Загибель та шлях на Батьківщину генерала О. В. Самсонова у повідомленнях єлисаветградської газети “Голос Юга”. Вчені записки Таврійського</p>	<p>Клочек Андрій Ігорович</p> <p>IV курс</p>	<p>Тема дисертації: Земська освіта в Олександрійському та Єлисаветградському повітах Херсонської губернії (1864– 1914 рр.)</p> <p>Публікації: 1. Клочек А. Діяльність земських шкіл у селах Олександрійського та Єлисаветградського повітів Херсонської губернії у другій половині XIX століття. Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції «Проблеми історичної регіоналістики та мікроісторії» з нагоди 175-ї річниці від дня народження Павла Рябкова та 65-ї річниці від дня народження Сергія Шевченка», 2023. С. 103–104. 2. Клочек А. Земські школи в Україні в другій половині XIX століття. Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25-26 квітня 2023 року). Запоріжжя: БДПУ, 2023. С.191-193. 3. Клочек А. Особливості діяльності вчителів земських шкіл у 60-70-х роках XIX століття. Соціально-економічний і політичний розвиток країн Східної Європи (XVI – XXI ст.): зб. матеріалів Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю (м. Умань, 11 травня 2023 р.). Умань, 2023. С. 206-209. 4. Клочек А. Започаткування земської освіти в Олександрійському та Єлисаветградському повітах Херсонської губернії в другій половині XIX століття. Збірник матеріалів першої регіональної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених: «Пріоритетні напрямки розвитку гуманітарних наук та методик їх навчання у закладах вищої освіти України». Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. С. 147 – 152.</p>
---	---	--	---

національного університету імені В. І. Вернадського. Серія “Історичні науки”. Том 32 (71). № 2. Київ, 2021. С. 85–90. **Ключові слова:** О. В. Самсонов, генерал, перша світова війна, трагедія, газета, публікація, “Голос Юга”.

4. Чорний О. В. Бої за Черкаси наприкінці вересня – у грудні 1943 року в історії битви за Дніпро / Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Т. 36 (75) № 1. – К.: Видавничий дім “Гельветика”, 2025. – С. 192–199.

Ключові слова: Друга світова війна, битва за Дніпро, форсування, бойові дії, плацдарм, черкаський напрямок, Черкаси, армія, фронт, РСЧА, Вермахт.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2025/1.27>

5. Чорний О. В. Фотознімки полонених в «Уманському котлі» радянських воєначальників у серпні 1941 року як джерело інтерпретацій воєнно-історичних подій / Воєнно-історичний вісник. 2023. № 4 (50). С. 66–78.

Ключові слова: Друга світова війна, битва за Дніпро, форсування, бойові дії, плацдарм, черкаський напрямок, Черкаси, армія, фронт, РСЧА, Вермахт.

DOI: [10.33099/2707-1383-2023-50-4-66-78](https://doi.org/10.33099/2707-1383-2023-50-4-66-78)

6. Чорний О. В. Бої за Кривий Ріг і Нікополь на тлі німецько-радянського протистояння на Дніпрі восени 1943 – взимку 1944 року / Київські історичні студії. Науковий журнал. 2023. № 2 (17). С. 72–81.

Ключові слова: битва за Дніпро, Червона армія, Вермахт, Кривий Ріг, Нікополь, Криворізький залізорудний басейн, Нікопольське марганцеворудне родовище

5. Клочек А. І. Земська реформа 1864 року та формування мережі шкіл у селах Олександрійського повіту наприкінці XIX – на початку XX століття. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Борисенківські читання». К., 2024. С.12 – 16.

6. Клочек А. І. Облаштування земських шкіл Єлисаветградського повіту Херсонської губернії у 1860–1890 роках. Актуальні дослідження суспільних наук: матеріали X Всеукр. наук. конф. (м. Умань, 28 берез. 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. Умань : Візаві, 2024. С. 223–226.

DOI: [10.28925/2524-0757.2023.29](https://doi.org/10.28925/2524-0757.2023.29)

7. Чорний О. В. Битва за Дніпро 1943–1944 рр. у західноєвропейських та американських історичних студіях. Воєнно-історичний вісник. 2025. № 3 (57). С. 85–99.

Ключові слова: історіографія, Друга світова війна, Східний фронт, битва за Дніпро, концепція докорінного перелому і вирішальних перемог

DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2025-57-3-8>

